

JAK PORUSZAĆ TEMATYKĘ MIGRACYJNĄ NA ZAJĘCIACH PRZEDMIOTOWYCH W GIMNAZJUM?

WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE, Bernadetta Białek

W jaki sposób podejmować na lekcjach WOS-u trudną tematykę, jaką stanowi kwestia uchodźstwa i migracji? Odpowiedź brzmi: po prostu rozmawiać. Ale jak, skoro temat wywołuje często skrajne emocje wśród młodzieży? Media nie ułatwiają sprawy: zewsząd straszą tytuły artykułów: „Fala uchodźców napływa”, „Islamiści-terrorysty” itp. A przecież na każdą grupę ludzi uciekających ze swojego kraju z powodu prześladowań czy zagrożenia życia składają się poszczególne osoby, jednostki. Każda ma swoje emocje, uczucia, historię. Tak można zacząć: rozmawiając o konkretnych osobach. Warto sięgnąć po scenariusz bazowy CEO z projektu „Rozmawiamy o uchodźcach” (<https://migracje.ceo.org.pl/kategorie/scenariusz-bazowy>). Z własnej praktyki oraz relacji innych nauczycieli oraz nauczycielek z całej Polski wiem, że się sprawdza. Oczywiście każda klasa jest inna, więc lekcje przebiegają w różny sposób, ale szczególną wartość scenariusza stanowi wypracowanie zasad rozmowy przez młodzież, zapisanie ich, a następnie umieszczenie w widocznym miejscu w sali, by się do nich odwoływać – także przy omawianiu innych tematów.

A jak ma się kwestia uchodźstwa i migracji do realizacji podstawy programowej nauczania wiedzy o społeczeństwie? Zaczniemy od wymagań ogólnych. Kwestię migracji i uchodźstwa można podejmować, realizując aż 5 z 6 wymagań ogólnych (I, II, III, IV, V). Odnoszą się one w skrócie m.in. do znajdowania i wykorzystywania informacji na temat życia publicznego, wyrażania i uzasadniania własnego zdania w wybranych sprawach publicznych, otwartości na inne poglądy, rozpoznawania problemów najbliższego otoczenia i szukania rozwiązań, planowania i podejmowania wspólnych działań, rozpoznawania przypadków łamania norm demokratycznych i oceny ich konsekwencji, oceny wydarzeń życia publicznego. Są na tyle wszechstronne, że kwestię uchodźstwa czy migracji można realizować w różnym ujęciu i perspektywach.

W poruszaniu kwestii uchodźstwa na zajęciach WOS-u pomaga aktualność tematu. Do zajęć przygotowuję się, korzystając z materiałów wypracowanych na potrzeby projektu „Rozmawiamy o uchodźcach”. Oprócz tego na bieżąco śledzę przekazy medialne i wybieram z nich ciekawe i najbardziej aktualne materiały. Na wszystkich lekcjach staram się jak najwięcej pracować metodami aktywnymi i w różnych konfiguracjach: w losowych grupach, parach. Młodzież za każdym razem pracuje z innymi osobami. Preferuję układ stolików w kształcie podkowy, co sprzyja kontaktowi wzorkowemu z rozmówcami. Wyzwanie stanowią pojawiające się podczas rozmowy uogólnienia, które wymagają pogłębionej pracy nad stereotypowymi opiniami. Jednak dobre merytoryczne przygotowanie do lekcji powoduje, że młodzież z czasem sama zaczyna odróżniać wiadomość propagandową, sensacyjną od prawdziwej, a opinię od faktu.

Niełatwe jest radzenie sobie z emocjami, choć tu zawsze pomagają zasady dobrej rozmowy, do których nieustannie wracamy i sobie przypominamy. Są tym bardziej cenne, bo zostały wypracowane samodzielnie przez uczennice i uczniów. Młodzież z chęcią uczestniczy w zajęciach. Moja praktyka pokazała, że warto tematyce uchodźstwa i migracji poświęcać dużo czasu, gdyż nikt nie pozostaje wobec niej obojętny, a jak pojawiają się skrajne emocje – warto z nimi pracować. Dla mnie bezcenne jest, że podczas zajęć otwierają się najbardziej nieśmiali lub na co dzień mniej aktywni uczniowie i uczennice. To napawa optymizmem i dodaje sił do dalszego działania. Szczerze polecam!

